

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

AÇIK OTURUM

“DEMOKRASİ ve TERÖR”

**27 Ocak 2002
ANKARA**

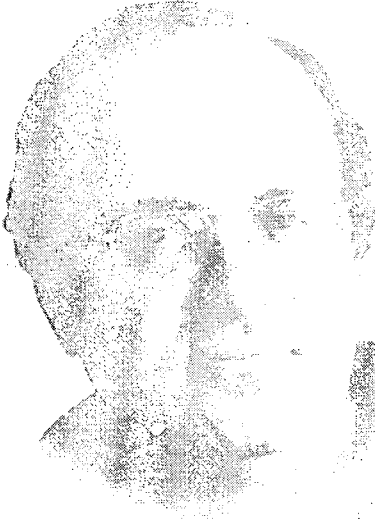

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

AÇIK OTURUM

“DEMOKRASİ ve TERÖR”

**27 Ocak 2002
ANKARA**

Açtığınız aydınlık yolda yürüyoruz...

Muammer AKSOY
ve
Uğur MUMCU'yu
anma haftası nedeniyle gerçekleştirilecek
“Demokrasi ve Terör”
konulu açık oturumu
onurlandırmanızı dilerim.

Saygılarımla.

Av. Özdemir ÖZOK
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

PROGRAM

Konu : *Demokrasi ve Terör*
Yöneten : *Önder SAV*
(TBB Önceki Başkanı)

Konuşmacılar : *Oktay EKŞİ*
(Gazeteci Yazar)

Tuncay ÖZKAN
(Gazeteci Yazar)

Prof. Dr. Eralp ÖZGEN
(TBB Önceki Başkanı)

Prof. Dr. Erzan ERZURUMLUOĞLU
(Ankara Barosu Önceki Başkanı)

Tarih : 27 Ocak 2002 • Saat: 18.00

Yer : Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
AÇIKOTURUM
DEMOKRASİ ve TERÖR”
Oturum Başkanı: ÖNDER SAV
27 Ocak 2002

----0----

OTURUM BAŞKANI- Acımasızca öldürülüşlerinin ve aramızdan ayrılışlarının 12 nci ve 9 uncu yılında değerli hocamız Muammer Aksoy ve sevgili Uğur Mumcu'yu anmak için buluşan değerli konukları, dinleyicileri en içten duygularıyla, konuşmacılar adına da, kendi adıma da saygılarımla selamlıyorum.

Aramızda sevgili Uğur Mumcu'nun yakınları var, daha başka öldürülenlerin yakınları var. Aslında hepimiz birer Muammer Aksoy, Uğur Mumcu'nun dostuyuz, yakınıyız ve böyle günlerde yakınlaşmalarımız çoğalıyor.

24 Ocak 2002'de başlayan 9. Adalet ve Demokrasi Haftası etkinliklerinden birini gerçekleştireceğiz, Türkiye Barolar Birliği'nin düzenlediği “Demokrasi ve Terör” konusunu konuşacağız; ülkemizin çok önemli aydınları, gazetecileri ve hukukçularıyla bu konuyu tartışıp, değerlendireceğiz.

Bilindiği gibi, sevgili Uğur Mumcu'yu 24 Ocak 1993'te, çok değerli hocamız Profesör Muammer Aksoy'u da 31 Ocak 1990'da yitirdik. Eğer yaşasalardı, Muammer Aksoy'la olan dostluğum 45 inci yılını, Uğur Mumcu ile olan dostluğum da 36'ncı yılını dolduracaktı; her ikisi de dostum, arkadaşım, müvekkilimdi. Böyle iki güzel insanın arkasından konuşmak bana hüznün veriyor; ama Ulusal Kurtuluş Savaşımızdan bu yana, ondan öncesinden başlayan uzun bir yürüyüşten bu yana aydınlanma devrimini gerçekleştiren, devrimcilik meşalesini yaşatan insanlar ve onların

devamı olan bu iki güzel insan, bu yılmaz-yorulmaz Atatürkçü, bu ölümsüz, coşkulu Kemalisti, kalpaksız Kuvayı Milliyeciyi anmak, bir o kadar da onur verici. Ben, 12 yıldır bu acıyı yaşayanlardan, bu onuru paylaşanlardanım.

Bu açikoturumda onları, düşünceleri uğruna kendilerini feda eden bu iki insanı sevgi ve saygıyla anıyoruz. Her geçen yıl özlemimiz daha çok artıyor; sevgimiz, saygımız azalmadan çoğalıyor. Bu iki insan, ortak hedefler için canlarını verdiler ve hiç gerilemeden, onurlarından ödün vermeden, dimdik yaşadılar, dimdik öldüler. Tıpkı sevgili Uğur'un bir köşe yazısında çok belirgin bir şekilde altını çizerek söylediği sözlerdeki gibi. Ne diyordu sevgili Uğur, "Bu teröre, bu kanlı silahlara karşı, o yenilmez tek güç, halkımızla tek yumruk, tek bir yürek gibi dimdik duracağız; çünkü cesur bir kez ölür, korkak bin kez ölür" diyordu. İşte bu iki insan da cesurca bir kez öldüler, yiğitçe öldüler; anıları önünde saygıyla eğiliyorum, "ruhları şad olsun" diyorum.

Panelimize değerli konuşmacılardan başlayacağız. Konuşmacılarımızı, açikoturuma katılanları hepimiz tanıyoruz, ama bir kez de ben sizlere tanıştırayım: Sağımda Hürriyet Gazetesinin değerli başyazarı, çok değerli dostum, Basın Konseyi Başkanı, aynı zamanda hukukçu da diyebiliriz, -kendisi demiyor; ama ben diyorum- Sevgili Oktay Ekşi; solumda benden sonraki dönemde görev yapan Türkiye Barolar Birliği Başkanı Prof. Dr. Eralp Özgen; Sayın Ekşi'nin sağında araştırmacı gazeteci, yazar Tuncay Özkan; Eralp beyin solunda değerli arkadaşım, Ankara Barosu geçmiş dönem başkanlarından Prof. Dr. Erzan Erzurumluoğlu ile beraber bu açikoturumu gerçekleştireceğiz.

İlk turda konuşmacılarımız, 15-20 dakika arasında değerlendirmelerini yapacaklar, ondan sonra gerek gören konuşmacımız eklemek istediği konu varsa ekleyecek. Eğer salondan yazılı soru gelirse, bu sorulardan konuya uygun düşenleri Başkan olarak ilgili konuşmacı arkadaşşıma soracağım ve değerlendirmelerini alacağım.

Söz sırası Oktay Ekşi'de; buyurun Sayın Ekşi.

OKTAY EKŞİ (Hürriyet Gazetesi Başyazarı)- Bugün, terörün elimizden aldığı kıymetli aydınlarımızı, sevgili dostlarımız Muammer Aksoy ve Uğur Mumcu'yu anarken, bir gerçeği peşinen göz önünde tutmalıyız:

Terör hiç de yeni bir olgu değil. Siyasi amaçlı suikast ise siyasi tarih kadar eski.

Bundan ikibin yıl önce Filistin'de yaşayan Sicarii'ler, onüçüncü asırda İran'da faal olan Haşhaşin'ler –ki asasinasyon yani suikast kelimesi onlardan gelir- terörün tarihteki temsilcileri olarak karşımıza çıkıyorlar.

Terör kelimesinin Fransız Devrimiyle de bağlantısı var. Çünkü Jacobenler terörü Devrimin başlarında meşru bir metod olarak kullandılar. Keza terör, Rus devrimcileri ile Avrupa ve Amerika kıt'alarındaki Anarşistler tarafından da geniş şekilde uygulandı.

Ama ben terörün tarihinden söz edecek değilim. "Terör ve demokrasi" konusuna eğildiğimiz bu toplantı sırasında önce terör kavramının tanımı, sonra da Türkiye dışında özellikle Batı ülkelerinde teröre karşı alınan önlemler üzerinde durmak istiyorum.

Baştan belirteyim:

Sosyal kavramların pek çoğu gibi terörü de tanımlamak çok zor. Daha doğrusu yapılan her tanım, en az bir veya birkaç unsuru eksik bırakmakla eleştiriliyor. Buna rağmen birkaçına değinmekte yarar var. Örneğin Kuzey Atlantik Paktı Asamblesi için bu konuda bir Rapor (1987) hazırlayan İngiliz Parlamenter Mr. Bruce George'un ifade ettiğine göre, konunun uzmanlarından Prof. Paul Wilkinson terörü şöyle tanımlıyor:

"Öldürme, yıkma ve öldürmekle tehdit etme gibi eylemleri sistemli şekilde uygulayarak kişileri, grupları, toplumu veya hükümetleri korkutmaya ve siyasi amaçlarını kabul ettirmeye çalışmak terördür"

Prof. Yılmaz Altuğ ise terörü, "Bir azınlığın, hedef aldığı amacı, demokratik ve normal yollarla gerçekleştiremeyeceğini anlayıp, amacına dehşet, terör yoluyla topluma korku salarak varmak istemesidir" diyerek tanımlıyor (Terörün Anatomisi, Syf:14).

İngiltere’de 1970’lerde yürürlüğe giren Terörle Mücadele Yasasında “Siyasi amaca ulaşmak ve toplumu veya toplumun çeşitli kesimlerini korku içinde bırakmak maksadıyla şiddet kullanılmasının” terör eylemi sayılacağı bildiriliyor (Ibid. Syf:13).

Bizim şu anda da yürürlükte bulunan 1991 tarihli Terörle Mücadele yasamız terörü uzun bir şekilde tanımlamaya çalışmış. Buna göre:

“Baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle Anayasa’da belirtilen Cumhuriyetin temel niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak ve yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok temek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığını bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemler” terör sayılır.

Gerçek şu ki bizim “terör” saydığımız eylemlere başkaları “şiddet”, “isyan”, “gerilla savaşı” yahut “etnik bir grubun kurtuluş mücadelesi” ve bazıları da “düşük yoğunluklu savaş” diyebiliyorlar.

Keza başka ülkelerde “terör” olarak nitelendirilen bazı olayları da bizim burada başka şekilde nitelendirdiğimiz oluyor. Örneğin Çeçen direnişçilerine Ruslar terörist diyor. Oysa Türk hükümeti böyle bir nitelendirmeden uzak duruyor.

Dağıstan’da Ruslarla savaş ayrılıkçı güçlere TRT, “milis” diyor, Ruslar ise bunları “terörist” diye nitelendiriyor.

Uzatmayalım.

Tam olarak tanımlansa da tanımlanmasa da terör tanımlarının belli ortak noktaları var. Bir eylemin terör tanımına girmesi için onun:

- Bireyleri veya toplumun bir kesimini yahut bütünü korkutmayı amaçlıyor olması,
- Masum sivil insanları hedef alması,
- Cebir şiddet unsurlarını içermesi,

- Siyasi bir amacının bulunması,
- Sistemli olması,
- Bir örgüt tarafından ve örgüt disiplini içinde gerçekleştirilmesi gerekiyor.

Aslında şiddet, sistemlilik, disiplin içinde bilindiği gibi savaşta da var. Dahası, "özgürlük mücadelesi" verenlerin de bu yollara başvurdukları bilinmeyen bir şey değil. O nedenle terörist ile özgürlük mücadelesi yapanı ayırmak lazım.

Bruce George bu ikisi arasında ilginç farklılıklar bulmuş:

- Özgürlük Savaşçıları ister düzenli ordu mensubu olsunlar ister gönüllü birliklerden oluşsunlar bunlar düzenli kuvvetlere karşı mücadele veren askerlerdir.
- Özgürlük Savaşçıları sivillere saldırmazlar. Buna karşılık teröristler özellikle sivillere saldırırlar. Zaten terörün en belirgin niteliği sivilleri hedef almasıdır.
- Özgürlük Savaşçıları savaş kurallarına bağlı olarak mücadele ederler. Örneğin kimseyi rehin almazlar. Sivilleri tehlikeye atmazlar.
- Özgürlük Savaşçıları silahlarını açıkça taşırlar. Oysa teröristler silahlarını göstermezler.
- Terörizm etkisiyle tanınır ve tanımlanır sebebiyle değil.

Bu tanımlamalara bakılınca:

- Türkiye'de bir şeriat devleti kurmak amacı ve hayaliyle sevgili Uğur Mumcu'yu öldüren şeriat özlemcilerinin,
- Türkiye'yi bölmeyi amaçlayan PKK'nın,
- Türkiye'de Marksist ideolojiye dayalı bir rejim kurmak amacıyla yıllar önce sistemli ve seri şekilde cinayetler işleyen, suikastlar düzenleyen DHKP-C'nin ve daha pek çok silahlı örgütün birer terör şebekesi oldukları kuşkusuzdur.

Lakin bize kuşkusuz görünen bu gerçek, Avrupa Birliği üyesi dostlarımız tarafından başka şekilde algılanmaktadır.

O yüzden Avrupa Birliği adına düzenlenen terör örgütleri listesinde ne PKK ne de DHKP-C yer aldı.

Türkiye'de yıllardır sürüp gelen terör eylemlerinin faillerine karşı hoşgörölü, hatta koruyucu davranan Batılı dostlarımız, iğnenin ucu kendilerine dokununca neler yapıyorlar, nasıl kurallar getiriyorlar? Bir de ona bakalım:

Biliyorsunuz İspanya uzun yıllardan beri Bask bölgesinin bağımsızlığı için sayısız silahlı eylem yapan, sivil veya görevli pek çok insanı öldüren ETA isimli örgütü terör örgütü sayıyor. İngiltere için de IRA tipik bir terör örgütüydü.

İşin doğrusu şu ki PKK'yı terör örgütü saymayan Avrupa ülkeleri, istisnasız ETA örgütünü terör örgütü sayıyorlar. IRA da aynı ülkeler tarafından terör örgütü sayıldı.

Terörden canı yanmış bir ülkenin mensubu olan İspanya Başsavcısı Juan Manuel Fanjul bir tarihte (1980) Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi için "terör" konusunda bir rapor hazırladı. Burada Avrupa ülkelerinin temsilcisi milletvekillerine:

"Teröre karşı mücadele konusunda uluslararası işbirliğinin eksik olduğunu söylemekten hiçbir zaman vazgeçmeyeceğiz. Gerçekten teröre karşı koruması olan hiçbir ülke yok. Çünkü çeşitli terör örgütlerinin kendi aralarındaki işbirliği sonucu bir ülkenin terör örgütü, başka bir ülkedeki terör örgütünden eylem yapmasını istiyebiliyor" dedikten sonra onları uyarıyor ve:

"Ya demokrasiyi bu tehdide karşı koruyacağız, yahut da onu korumasız bırakıp yıkılmasını göze alacağız. Gelin gerçeği görelim... Olağan mahkemeler bu konuda son derece yetersiz kalmaktadır.

O nedenle teröre maruz kalan ülkeler gerekli olağanüstü önlemleri derhal almalıdır. Örneğin bir yandan uluslararası duyarlık artırılırken öte yandan da çeşitli ülkelerin ceza yasalarında terör eylemlerine verilen cezalar birbirine uyumlu hale getirilmelidir. Ülkeler birbirine istihbarat ve bilgi aktarmayı ihmal etmemelidir. Bu işbirliğini reddeden ülkelere yaptırımlar uygulanmalı, ambargo uygulayarak yalnızlaştırılmalıdır.

Teröre karşı, uluslararası bir haberleşme merkezi kurulmalıdır” diyordu.

Görüldüğü gibi teröre karşı olağan metod ve araçlarla mücadele etmenin mümkün olmadığı genel kabul gören bir yaklaşım. Nitekim İtalyan’lar terörden çok çıktıkları 70’li yılların sonlarında ve 80’lerin başında polise ve yargıya “gerekli izni almadan telefon dinleme” yetkisi verdiler. Aynen bizim CMUK yasasında olduğu gibi zanlılar avukatları yanlarında yokken de polise ifade vermeye zorlandılar. Keza zanlının gözaltında tutulma süresinin olağandan daha fazla olabileceğini kabul ettiler.

11 Eylül tarihli terör eyleminden sonra daha da ileri gidenler oldu:

İngilizler bizzat İçişleri Bakanı David Blunkett’in Ekim 2001’de açıkça söylediğine göre “İngiltere’ye yönelik herhangi bir tehdit yokken veya bir tehlikenin varlığına işaret eden bir bilgi mevcut değilken” hükümetin “Terörle Mücadele” amacıyla alelacele Meclise sevk ettiği bir yasa tasarısını kabul ettiler. Böylece polise:

- İngiliz vatandaşı olmayan kişileri herhangi bir zaman sınırlaması olmaksızın istediğin süre gözaltında tutma,
- İçişleri Bakanı’nın “ulusal güvenlik açısından sakıncalı” gördüğü herhangi bir kimseyi gözaltına aldırmasına,
- İçişleri Bakanı’nın duyduğu kuşku gizli bir takım belgelere dayanıyorsa duruşmanın gizli veya gözaltına alınan kişi ile avukatı olmaksızın –veya mahkemeye çağrılmaksızın- yapılmasına,
- Uçak ve gemi şirketlerinin taşıdıkları yolcular ve eşyaları hakkında polise bilgi vermeye mecbur tutulmalarına,
- Haberleşme şirketlerinin abonelerinin yaptığı görüşmeleri herhangi bir izne tabi olmaksızın dinleyip izlemelerine,

- Polisin gösteriler sırasında yüzünü kapatanlardan yüzlerini açmalarını istemeye yetkili olmasına,
- Meydana gelen bir terör eylemini önceden farkedip de yetkililere haber vermeyenlerin suç işlemiş sayılmalarına,
- Teröristlerin veya onlara destek verenlerin banka hesaplarının kontrolü için yetkililerin izin almalarına gerek olmadığına,
- İngiltere dışında yaşayanların İngiltere'deki mal varlıklarının veya banka hesaplarının önceden uyardan dondurulması için ilgili makamlara yetki verilmesine,
- Görevli memurların seyahate çıkan herhangi bir kimseyi durdurma, sorgulama yetkisiyle donatılmalarına

Olanak sağladılar.

Aslında İngiltere'de çıkartılan yasa, Amerika Birleşik Devletlerinde, Başkan George W. Bush'un yayınladığı bir Başkanlık Emirnamesi'nin getirdiği hukuka aykırı önlemlerden geri kalmamayı amaçlar gibiydi. Çünkü Başkan George W. Bush bu insan hakları ve hukuk tarihine geçecek Emirnamede:

- Bir terör suçu sanığı ABD vatandaşı ise ayrı, yabancı ise ayrı bir yargılama usulüne tabidir. ABD vatandaşını ABD Mahkemeleri yargılar. Ama Başkan adına yetki kullanan Savunma Bakanı isterse, yabancı sanık bir askeri komisyonda yargılanır.
- Askeri Komisyon, içeriği sanığa veya avukatına bildirilmeyen gizli kanıtlara dayanarak mahkum edilebilir.
- Ölüm cezası dahil her cezayı verme yetkisine sahip olan Askeri Komisyonun kararı kesindir.

Bu hukuk dışı önlemleri İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri bize ikide bir anımsatılan 21'inci yüzyılda yani modern çağın en son aylarında aldılar.

Şimdi bir an geri dönüp bakalım:

Türk ulusu bağımsızlık savaşını kazandıktan hemen sonra sıra, yeni ve modern bir devlet kurma aşamasına gelince, bildiğiniz gibi iç düşmanlar yer yer isyanlar çıkardılar. Devrimlere karşı eylemler koydular. Büyük Atatürk'e suikast yapmak üzereyken suçüstü yakalandılar. Kubilay olayı gibi kanlı irtica ayaklanmalarına kalktılar. Bunlara karşı İstiklal Mahkemeleri kuruldu. Bu mahkemelerin kararları da kesindi. Çünkü onlar devrim mahkemeleriydi. Zaten modern Türkiye'yi inşa etmek için başka çare de yoktu.

Ama İstiklal Mahkemeleri 1930'lu yılların başlarında yani 70 yıl önce tarihe karıştı. Çünkü Türkiye artık kanun devleti olmuştu. Şimdi daha da ileri gitmek bir hukuk devleti olmak için uğraşiyor.

Peki İngiltere ile ABD?

Dünyaya hukuk devleti öğreticiliği yapan bu ülkeler şimdi devrim mahkemeleri kuruyorlar mı? ABD'nin 2001 yılı biterken kurmaya karar verdiği Askeri Komisyonların bizim İstiklal Mahkemelerinden farkı var mı?

Pardon var!

Bizimkilerin yabancı ile Türk vatandaşı arasında bir ayrımı yoktu. Oysa ABD'nin kurmayı kararlaştırdığı Komisyonlar ırk ve milliyet ayrımcılığı esasına göre görev yapacaklar.

Yeri gelmişken, size Hong Kong Üniversitesi öğretim üyesi ve The Japan Times isimli haftalık yayının eski Genel Yönetmeni Yoichi Clark Shimatsu'nun 19 Eylül 2001 tarihinde yani 11 Eylül saldırısı meydana geldikten sekiz gün sonra İslamabad'da verdiği konferanstan bazı bölümleri aktarmak istiyorum:

Yoichi Clark Shimatsu:

"Başkan Bush Dünya Ticaret Merkezi'ni bombalayanları cezalandırmak hususunda gerçekten samimi ve ciddi ise herşeyden önce, Dünyanın en büyük terör okulunu haritadan

silmeli ve bunun için en seçkin askeri birliklerini Virginia Langaley'deki CIA merkezine göndermelidir. Çünkü Afganistan, Çeçenistan ve Kosova'daki silahlı İslam gruplarını eğiten ve yetiştiren CIA'dır. Sovyetler Kabil'den çekildikten sonra oradaki öğretmenleri, doktorları, kadın örgütlerinin mensuplarını öldürmelerini Afganlılara tavsiye eden onlardı. Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından sonra CIA'in kanlı eylem kurallarının geri dönüp Washington'u ve New York'u vurması beklenmeyecek bir şey değildi" diyor.

Ve, "bugün yaşadıklarımızın nedenlerini iyi anlamanın tek yolu, yakın geçmişte yaşananları parçalara ayırmak ve herbirinin bugünkü olaylara nasıl yol açtığını araştırmaktır" diye ekliyor.

Sözlerimi, 11 Eylül 2001'de meydana gelen son derece acımasız ve tiksinti verici saldırı dolayısıyla Şili'li yazar Ariel Dorfman'ın kaleme aldığı "Amerikalılar kendileri dışındaki insanların neler yaşadığını şimdi hissetmiş olmalı" başlıklı makalesinde yapacağım alıntıyla tamamlamak istiyorum. Dorfman şöyle diyor:

"Amerikalılar çok ağır bir darbe yediler. Ama kabul etsinler ki bu sadece onların başına gelmedi.

Geride kalan 28 yıl boyunca her 11 Eylül günü biz Şili'liler yas tuttuk. Çünkü 11 Eylül, 1973 yılı, 11 Eylül'ünde Şili'deki demokrasinin bir askeri darbeye yıkılmasının yıl dönümüdür. (Bilindiği gibi o tarihte serbest seçimlerle Cumhurbaşkanlığına gelen Allende, CIA ve ITT isimli Amerikan firmasının işbirliği sonucu General Pinochet tarafından devrilmiş ve öldürülmüştü). Bu olaydan yaklaşık 30 yıl sonra tesadüflerin Felaket Tanrıları, bu darbeyi gerçekleştirdiği için kınadığımız ülkeyi yine bir 11 Eylül'de ve yine bir Salı günü ölümle doldurdu."

Dorfman'ın sözlerini esas alacak olursanız, hangi konumda veya güçte olursa olsun, hiçbir teröristin adaletten kaçamayacağını kabul etmeniz gerekir.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim Sayın Ekşi.

Bu arada panelimizi izleyen çok değerli dostlarımız var, ismen sayarsam bir hayli uzayacak; ama görebildiğim kadarıyla Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin çok değerli başkanı, Anayasa Mahkememizin çok değerli üyesi Sayın Enis Tunga, 4. Hukuk Dairesinin çok değerli Başkanı Sayın Bilal Kartal, önceki dönem Türkiye Barolar Başkanlarından sayın Atila Sav. Tabii ki şimdi Barolar Birliğinin değerli Başkanı Özdemir Özok ve değerli Yönetim Kurulu üyeleri, Tekirdağ Baromuzun Değerli Başkanı Sayın Güneş Gürseler ve bu 9. Adalet ve Demokrasi Haftasının oluşmasında çok büyük emeği geçen Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı Genel Müdürü Sayın Sevgi Özen aramızdalar. Hepsine, katıldıkları için ayrıca teşekkür ediyorum ve sözü Sayın Eralp Özgen'e veriyorum.

Prof. Dr. ERALP ÖZGEN (Türkiye Barolar Birliği Önceki Dönem Başkanı)- Çok değerli izleyiciler, hocam Muammer Aksoy'u ve aynı fakültede yıllarca birlikte çalıştığım dostum, arkadaşım Uğur Mumcu'yu anarak sözlerime başlıyorum.

Her ikisinin de müşterek tarafları vardı; gerek hocam Muammer Aksoy, gerek Sayın Uğur Mumcu, her ikisi de Atatürk Cumhuriyetinin yılmaz savunucularıydılar. Keza yine her ikisi de demokrasinin savunucusu oldular; Uğur'un makalelerini bir hatırlayacak olursak, demokrasi uğruna ne mücadeleler verdiğini hepimiz görürüz.

Sevgili dostum Uğur Mumcu, Atatürk Cumhuriyetinin yılmaz savunucusuydu, Sayın Önder Sav'ın da dediği gibi kalpaksız bir Kuvayı Milliyeciydi ve en çok savunduğu ilkelerin başında da laiklik ilkesi gelirdi. Cenazesinde -üzüntüyle hatırlıyorum- yığınlar "Türkiye laikdir, laik kalacaktır" sesleriyle yeri göğü inletmişlerdi; ama bizlerin bir hatası var gibi geliyor bana: Sadece cenazelerde buluşup Türkiye'nin laik kalacağını haykırmak, hiçbir zaman yeterli değildir; laikliğin korunması için karşı tarafın, şeriat özlemcilerinin örgütlerine karşı gelebilmek için yine örgütlü çalışmak mutlaka şarttır. Ancak ne yazık ki Türkiye'de çoğunluğu teşkil eden laik kitle, nedense bir türlü örgütlenememektedir.

Sayın Güldal Mumcu, sevgili Uğur'un aziz eşi, "Terör, insana insanlığını unutturur, adalet ve demokrasiden uzaklaştırır" diyor. Son derece haklı; çünkü demokrasiyle terörün aynı anda yaşamasına olanak yoktur, ya terör yok olacaktır ya da bir ülkede terör egemen olacak olursa, o ülkede demokrasi ortadan kalkacaktır.

Her ikisi de; gerek Hocam Sayın Muammer Aksoy, gerek çok sevgili dostum Uğur Mumcu, terör sonucu hayatlarını kaybettiler. Ancak terör sonucu hayatlarını kaybedenler sadece onlar değil; Çetin Emeç, Bahriye Üçok, Ahmet Taner Kışlalı ve Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan, hepsi terör sonucu hayatlarını kaybeden kişiler.

Terör, unutulmaması gerekir ki siyasi bir suç sayılmaz; siyasi suç sayılmayacağına ilişkin bu konuda uluslararası anlaşmalar mevcuttur. Ancak Sayın Oktay Ekşi, konuşmasında, Batının terör karşısında, Türkiye'deki terör karşısındaki tutumu; ama iğnenin ucu kendilerine batınca, terör karşısında neler yaptıklarını çok güzel açıkladı. Sayın Ekşi, İngiltere'de kabul edilen ve Terörle Mücadele Yasası diye söz edebileceğimiz bir yasadan da söz ettiler ve oradaki hükümleri saydılar; akıl almayacak, demokraside olmaması gereken pek çok hükmü içeren bu yasada neler olduğunu bize anlattılar. Üzülerek gözlemliyoruz ki, Türkiye'deki pek çok olayda son derece hassas davranan Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, ne yazık ki bu yasa karşısında pek sesini çıkarmadı. Bu, yine Batının ikili oynamasının, ülkesine göre farklı şekilde farklı kararlar verdiğinin çok güzel bir örneğini teşkil ediyor.

Dostum Uğur Mumcu, teröre karşı herkesin birleşmesi gerektiğini istedi; ama ne yazık ki bu birleşme sağlanmadan kendisi hayatını kaybetti. Birkaç gün önce Umut Davası sonuçlandı, bir kısım kişilere cezalar verildi vesaire... Ancak acaba geride duran esas patron veya kuruluş saptanabildi mi; esas Uğur'un öldürülmesi emrini veren, Muammer Aksoy'un öldürülmesi emrini veren, diğer adını saydığım kişilerin öldürülmesi emirlerini

veren patron veya patronlar kimlerdi? Ne yazık ki bu davada bunlar saptanamadı.

Avrupa'nın hakikaten ikili tavrı, ülkesine göre farklı uygulama göstermesi de son derece olumsuzlukları taşımaktadır. Örneğin hepimizin bildiği, hâlâ Belçika'da evinde göz hapsinde tutulan Sabancı cinayetinin katili de bir terör suçlusuna değil miydi? Siyasetle hiçbir ilişkisi olmayan bir kişiyi terörist bir eylemle yok eden bu şahsı Belçika bize hâlâ iade etmiyor. Evet, bir vakitler bunun mazereti vardı, "Türkiye'de ölüm cezası var, ölüm cezası olduğu için iade etmiyoruz" diyorlardı; ama Anayasamızda yapılan son değişiklikle artık ölüm cezası da kalktı. Buna rağmen hâlâ bu kişiyi iade etmeyen Belçika'nın bu tavrını nasıl değerlendirmek gerekir?

Aziz dostum Mumcu, suskun kalmayı, kendi kabuğuna çekilmeyi, çağın suçu sayıyordu. Acaba içimizden kaç kişi, bu suskunluğunu bozabiliyor; bunu da yine vicdanlarımızda düşünmemiz lazım. Son zamanlarda yeni bir kavram ortaya çıktı ve bunun taraftarları ortaya çıktı ülkemizde de; bunun adına "küreselleşme" diyorlar. Küreselleşme adı altında ulusal devlet yok edilmek isteniyor. Uğur Mumcu, her zaman, her yazısında ulusal devleti savunmuş, ulusal devletin yanında yer almış bir kişiydi. Eğer biz, Uğur Mumcu'yu ve Muammer hocamızı hakıyla anmak istiyorsak, bunların savunduğu ilkeleri savunmak zorundayız. Hatırlayacaksınız, 12 Eylül sonrası yurtdışındaki hocalarımıza, din hocalarımıza Rabita örgütünün parasıyla maaş verildiği yine Uğur Mumcu ortaya çıkartmıştı. Acaba bu bugün de devam ediyor mu, etmiyor mu, ne yazık ki bir araştırmacı gazeteciyi kaybetmiş olduğumuz için, artık bunun hakkında fazla bilgi edinemiyoruz.

Ülkemizde -biraz pesimist bir duyguyla konuşuyorum, ama- ne yazık ki şeriat özlemcileri bugün dahi etkili olabilmektedirler, at koşturabilmektedirler ve biz, buna karşı etkin önlemler alamıyoruz. Hepinizin bildiği gibi, 28 Şubat sürecinden sonra Parlamenta birtakım irticayı önleme yasaları, tasarıları gitti. Bu tasarıların bugüne kadar yasalaşan var mı? Hepsisi komisyonların raflarında uykuya bırakıldı. Üzülerek söylemek istiyorum ki, şeriat

özlemcilerine tanınan hoşgörü, günümüzde ne yazık ki laik kitleye tam olarak tanınmamaktadır.

Daha ziyade duygu yüklü bir gecede sözlerimi çok fazla uzatmak istemiyorum. Muammer Aksoy'u, Uğur Mumcu'yu, Çetin Emeç'i, Bahriye Üçok'u, Ahmet Taner Kışlalı'yı saygıyla, sevgiyle anıyor, hepinize beni dinlediğiniz için içten saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim Sayın Özgen.

Eralp beyin de söylediği gibi, Umut adıyla başlayan operasyon sonrası, Uğur Mumcu'nun, Bahriye Üçok'un, Muammer Aksoy'un ve Ahmet Taner Kışlalı'nın sanık zanlıları yakalandılar. Belleğim beni yanıltmıyorsa, 14 Ağustos 2000'de başlayan yargılama, 7 Ocak 2002'de sonuçlandı, en azından Devlet Güvenlik Mahkemesi kararını verdi; 3 kişiye idam cezası, diğerlerine de muhtelif cezalar verdi. Ancak tetik çeken parmaklara, bomba yerleştiren ellere hükmedenler asla aydınlanmadı. Önümüzdeki süreç, umarım tetik çekenlere ve bomba yerleştiren ellere hükmedenlerin de su yüzüne çıkacağı günler olur.

Söz sırası Sayın Özkan'da; buyurun Sayın Özkan.

TUNCAY ÖZKAN (Araştırmacı Gazeteci, Yazar)- Ben de yitirdiğimiz aydınlarımızın, Türkiye'nin aydınlanmasında çok büyük emeği geçen insanların anısının önünde saygıyla eğilerek sözlerime başlamak istiyorum.

"Terörle birlikte yaşamak" kavramı, -aslında burada tanımları yapıldı, onlara girmek istemiyorum artık- bizim yeni karşılaştığımız bir kavram, bir olgu değil. Yani bu topraklarda, Anadolu'da, işte Haşhaşinlerden bahsettik; Hasan Sabbah, Selçuklu Sultanı'na mesajını nasıl iletti? Hançeri yastığına saplamışlar; demiş ki "Fazla uğraşma." O günden bugüne, bu topraklarda veya yeryüzünde entrikayı, terörü besleyen unsurları ne ortadan kaldırmıştır diye baktığımızda, karşımıza bir eşitlik kavramı çıkıyor; yani insanların eşit olduğu, herkesin birbiriyle eşit, hukuk içerisinde, sosyal yaşamda, her alanda eşit olduğu, eşitlerin, aynı paydaşların bulunduğu düzen. Yani bu düzenin adı ne; önce demokratik cumhuriyet olarak geliyor, sonra demokrasi olarak

geliyor, bu düzen ortaya çıkıyor. Yani biz, eşitler arasında ve eşitlerin karşılıklı saygı, sevgi diyalogları çerçevesinde yaşadığımız sürece terörü alt edebiliriz.

Terör neyi kaldırıyor; terörün en önemli unsuru nedir; şiddet. Neyi kaldırıyor; eşitliği kalkıyor, birileri daha eşit oluyor, birileri daha az eşit oluyor. Yani Amerika'da bugün terörle mücadele etmek için çıkartılan yasa neyi getiriyor; başka bir terörü getiriyor, o terörün adı da devlet terörü. Peki biz bugün neyle suçlanıyoruz; devlet terörüyle. Bugün niye suçlanmıyoruz; yani milat, terör için 11 Eylül'den önce ve 11 Eylül'den sonra mı, elbette ki olamaz, elbette ki olmamalıdır.

Peki terör noktasında neredeyiz; biz oturup Türkiye içerisindeki terörü değerlendirirken, dünyaya bakarken neden kendimizi yalnız, yenilmiş veya yenilecek gibi hissediyoruz? Çünkü biz, kendi kavramlarımızı oluşturup, terörle ilgili olarak global düzen denilen, dünyanın yeni oluşumlarının karşısına çıkmıyoruz.

Bakın, Uğur Mumcu'dan öğrendiğim bir şey var: Terör tek başına hiçbir şeydir; bir terör örgütünün ayakta kalabilmesi için, onu besleyen, destekleyen damarların ortadan kaldırılması gerekir. Türkiye'de terör niçin büyümüştür; çünkü Türkiye'deki terörü besleyen en önemli kaynak, yolsuzluk ekonomisidir, demokrasinin olmamasıdır. Yani Uğur Mumcu'nun sözleriyle söylemek istiyorum: "Katiller demokrasisi, hırsızlar düzeni." Bu düzeni devam ettirecek her siyasi oluşum, bu düzeni devam ettirecek her katkı, terörün bitmemesi anlamına gelir.

Bir terör örgütünün ayakta kalabilmesi için uyuşturucunun olması lazım, uyuşturucu kaçakçılarının desteğinin sağlanması lazım, onun siyasi organizasyonunun olması lazım, bu siyasi organizasyonunun kamu kuruluşu içerisinde örgütlenmesi lazım. Eralp bey biraz önce söyledi, dedi ki, "Biz laikler örgütlenemiyoruz." Daha ne yapacağız; "Türkiye Cumhuriyeti Devleti" diyoruz, Anayasamızda laiklik ilkesi var. Yani Türkiye Cumhuriyetinde insanların bir araya gelmesi için başka neyi beklemesi gerekiyor; 5-10 kişinin daha öldürülüp, 5-10 kurumun daha içinin boşaltılıp yok edilmesi mi gerekiyor? "Anayasa

Mahkemesi” diyoruz, Anayasa Mahkemesi niye var? Laiklik yoksa, Anayasa Mahkemesine ne gerek var; orada bir şer’i mahkeme olur, gereken kararı verir.

Biz, kurumlara sahibiz; bizim yitirdiğimiz şey, heyecanımızdır. Biz, örgütlere sahibiz; bizim yitirdiğimiz şey, yolsuzlukla kavga inancıdır. Bakın, size 1960 yılından itibaren Türkiye’deki ekonomik durumu gösteren şeylerden bahsetmek istiyorum; Türkiye’de terör niye büyümüş, onun bir arka planını göstermek açısından: 1960’da enflasyon 5.2, 1970’te 8.1, 1980’de 115.6, darbe sonrasında 45, 2001 yılında 68.5. Doları söylemek istiyorum: 1960 yılında 5 lira, 1970’de 15 Türk Lirası, 1980’de 74 Türk Lirası, 2001’de 1 milyon 231 bin.

Gayri Safi Milli Hâsıladan örnek vermek istiyorum: Türk Lirası olarak 1960’da 68, 1970’te 207, 1980’de 5303, 2000’de 125 milyon 971 bin Türk Lirası. Fert başına Gayri Safi Milli Hâsılanın dolar karşılığını vermek istiyorum: 1960’ta 13.6 milyar dolar, 2001’de 1 milyar 870 bin dolar. Ekonomik olarak baktığınız zamanda da, terörün yükseldiği, insanların çokça öldürüldüğü dönemlerin Türkiye’de ekonomik kaoslarla birlikte geliştiğini göreceksiniz. 1980 öncesinde karaborsanın, kıtlığın, yokluğun bol olduğu dönemler, terörün en çok bol olduğu dönemlerdir. 1960 hareketiyle birlikte Türkiye’de oluşturmak istenen demokratik alanın daraldığı dönemlere bakın, ekonominin ondan sonraki bozulduğu dönemlere bakın, 1980 ihtilaliyle yaratılan düzene bakın ve bugünkü sonuçları değerlendirin.

Terörü tek başına ele aldığınız zaman, terörü onu besleyen unsurlardan soyutladığınız zaman, terörle mücadele olmuyor. Yani bir PKK ayakta kalmışsa, bugün Dev-Sol ayaktaysa, bugün irticai örgütlerin tamamı ayaktaysa, onların arka planlarında ekonomisi var. Eralp bey dedi ki, “Bir araştırmacı gazeteci yok.” Ne gerek var efendim; eskiden tek Rabıta vardı, şimdi öbür tarikatlar var. Hangisini tutarsanız tutun, Almanya’nın her yerinde örgütlüler. Hepsi Türkiye’de borsayla, hepsi Türkiye’de ekonomiyle tanıştılar, büyüyorlar, hepsinin arkasında bir gizli servis var. Faisal Finans, hayali ihracat yoluyla büyümüşür, bütün delileri ortada, hakkındaki

davalar devam etmektedir. Asya Finans, hayali ihracat yoluyla büyümüştür; sahte naylon fatura kullanmıştır, Türkiye'deki açıklarını kapatmıştır, büyümüştür. Bunların hepsine pek çok örnek verebilirim size.

Bakın, Faisal Finans'ın arkasında BCCI diye bir oluşum vardır; Suudlar ve Amerikalılar birlikte Londra'da bu bankayı kurmuşlardır, bankanın içine girmişlerdir, karapara aklamışlardır. Ne için diye sorarsanız; CIA'nın gizli operasyonları için, tamamen belgeleriyle ortaya çıkmıştır. Taliban'ın ilk yaptığı şey, kültür varlıklarını ortadan kaldırmaktır; Suudi Arabistan'da yapılan şey, kültür varlığının ortadan kaldırılmasıdır. Yani bunları birbiriyle özdeşleştirmemek için hiçbir kural yok. Biz bunlara takıldığımız zaman nereye gidiyoruz, biliyor musunuz; hiçbir yere gidemiyoruz. Yani yitirdiklerimizin arkasından ağlamaya devam ettiğimiz zaman, "biz örgütlü değiliz" diye söylenmeye devam ettiğimiz zaman, - Eralp beye söylemiyorum, genele söylüyorum- kavga etmemiz gereken şeylerle kavga etmeyip de yılgınlık içinde bulunduğumuz zaman, karşımıza çıkan en büyük duvar, bizim de bitmiş olduğumuz duvar, yok öyle bir şey. Kavga devam ediyor, kavganın bitmesi mümkün olabilir mi? İyi ile kötünün kavgasında, iyinin sahayı terk etmesi diye bir şey söz konusu olabilir mi? İyiyle kötünün kavgasında, kötü üstünde durur, tepesine çıkar, yerine başkasını bırakır; iyi, ölene kadar orada kalmak zorundadır.

İnsanların saflarını belli etmesi lazım. "Global düzen, global düzen; karşıyız, karşıyız." Neye karşıyınız; sermayenin rengi kalmamış, sermayenin unsurları kalmamış. Yerli veya yabancı sermaye, eğer size bir şey getirirse getiriyor, getirmiyorsa getirmiyor zaten. Sermayeyle kavga etmenin, sermayenin karşısında çalışan kitlelerin varolmasının yeni tanımlara ihtiyacı yok mu? Başkaları dünyayı yeniden tanımlarken, bizim yeni tanımlara ihtiyacımız yok mu? Biz demokrasiyi, biz barışı, biz insanlığı, biz çalışanların haklarını yeniden tanımlamayacak mıyız? Biz Türkiye'de yeniden solu, sağı tanımlamak durumunda değil miyiz? Biz, terörün kaynaklarını, terörle mücadeleyi nasıl yürüteceğiz? "Terörizm kötüdür, teröristler kötüdür" diye mi

yürüteceğiz? Hayır; biz terörizmle mücadeleyi, uyuşturucu kaçakçılığıyla yaptığımız mücadeleyle yürüteceğiz, diğer kaçakçılıkla yaptığımız mücadeleyle yürüteceğiz, kumarhanelerle yaptığımız kavgalarla yürüteceğiz, yolsuzluk ekonomisiyle yaptığımız kavgayla yürüteceğiz.

Eğer biz, bu kaynakların damarlarını kesip kurutursak, o zaman biz terörü yenmiş olacağız. Hangi terör örgütü düşünün ki, parası yok, silah bulabiliyor. Hangi terör örgütü düşünün ki, parası yok, eleman temin edebiliyor. Hangi terör örgütü düşünün ki, bir adamı öldürecek, onun için de organizasyon gerçekleştirecek; ama parası yok. Biz, kaynağına inerek, kurumları görevlerini doğru düzgün yapmaya devam ederek bu işin peşini bırakmadan devam etmek zorundayız.

Umut Davasında kişiler belli, arka planına gidecek yeni davaların açılması gerekiyor. Bunun için bence Türkiye Barolar Birliği'ne büyük görev düşüyor; yani Umut Davasında eğer tetikçiler bulunduyorsa, arkasında hangi gücün olduğunu ortaya çıkartabilecek çok önemli bir ipucu elimizdedir, bu gücün üzerine gitmek gerekiyor. Bize düşen görev, "Uğur Mumcu'nun katillerini buldular, arkasındakilerin üstüne gitmiyorlar" demek olmamalıdır. Bize düşen görev, "katiller bulunduyorsa, onların ağa babaları da bulunur" demek olmalıdır, siyasi irade bunun üstüne gitmelidir.

Türkiye'de çok önemli gelişmeler var: Bakın, Türkiye'nin kavramlarını ortadan kaldırıyorlar. Türkiye'nin "Susurluk" diye bir kavramı var, şimdi onun içini boşaltıyorlar. Kahramanlıklardan bahsediyorlar, kahramanlar türedi; katil kahramanlar, uyuşturucu kaçakçısı kahramanlar. Onlar nasıl kahramanlarsa, onları boşluğa atıyorsunuz, havada kalıyorlar; çamura atıyorsunuz, kirlenmiyorlar, bataklık orkideleri gibi besleniyorlar, ama onlar kahramanlar. Bu kahramanların en büyük görevi ne; üstlerindeki üniformayı kendileri için zırh olarak görüyorlar. Üniforma zırh değildir, üniformayı herkes giyebilir, herkes her üniformayı giyebilir. Önemli olan şey, üniformaya verdiğiniz ruhtur, ondan aldığınız ruhtur. Hiçbiri üniforma, kişinin kahramanlığını tescil etmez. Yarbay North da Amerika'da gereken cezayı almıştı, Yarbay Korkut Eken de

Türkiye’de gereken cezayı alır, terörle böyle mücadele edilir. Terörle “devletin yaptığı terör iyidir, başkalarının yaptığı terör kötüdür” diye mücadele edilmez. Terörün arkasında kim varsa, o ortadan kaldırılır; devlet bizim devletimizdir, hukuk bizim hukukumuzdur, kirletilmesine izin vermezsiniz.

Uğur Mumcu’nun mirası, Muammer hocanın mirası, diğer kaybettiklerimizin mirası, -Türkiye’de 1960’tan bugüne ulaşılan süreçte yitirdiğimiz insan sayısı 40 bindir- 40 bin kişinin mirası, onların bize verdikleri şey; bundan sonraki kavganın bireylerle değil, bataklıkla yapılması gerektiğini göstermektedir. Bunun için Amerika’da kurs almaya gerek yoktur, Amerikalılar gelip buradan öğrenirler. Eğer biz, katiller demokrasiden, hırsızlar düzeninden kurtulabilirsek, inanın terör belasından da kurtuluruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Ben teşekkür ederim Sayın Özkan.

Söz sırası Sayın Erzan Erzurumluoğlu’nda; buyurun.

Prof. Dr. ERZAN ERZURUMLUOĞLU (Ankara Barosu Önceki Dönem Başkanı)- Teşekkür ederim.

Değerli izleyenler; ben de sözlerime düşünce dünyamızın iki büyük ismini rahmet ve saygıyla anarak başlıyorum.

Söze girerken, değerli meslektaşım, sevgili Ahsen Coşar’ın dilimize çevirdiği Aleksı Boşkoyev’in şu sözleriyle başlamak istiyorum: “Sanki yeniymiş gibi dünyayı büyüleyerek ve şaşırtarak ve insanoğlunun doğurganlığa değil de, insanların unutkanlığa tanıklık ederek bu kadar çok ahlak ve politika sistemini birbiri ardına bulunması, unutulması, yeniden keşfedilmesi, kısa bir süre sonra yeniden ortaya çıkmak üzere tekrar unutulması inanılır gibi değil.”

Gerçekten çağımız insanı, yeniden keşfetmiş gibi eski Yunan’da gereği gibi tanımlanmış olduğu sanılan demokrasi kavramı üzerinde 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren yeniden geniş anlamda tartışmaya başlamıştır; ancak tüm insanlığın kabul ettiği ya da edebileceği bir tanımı henüz yapabilmiş de değildir. Özellikle ülkemizde hâlâ demokrasiyi bilimsel doğruların ışığında amaçlanan bir yaşam tarzı, bir rejim olarak görmeyen, onu sadece

bir araç gibi gören; ilmin ispat ettiği gerçekleri değil, eğitimsiz halk çoğunluğunun inanmak istediği fikirlerin ve ideolojilerin egemen kılınması gibi algılayan siyasi kadrolar var.

Öte yandan, biraz önce Sayın Ekşi'nin de söylediği gibi, varlığı Hazreti İsa'dan sonra 66-73 yıllarına dayandırılan terör olayı da son 30-40 yılın en çok tartışılan kavramlarından biri olarak bugün dünya gündeminin en üst sırasında bulunmaktadır. Yan yana olmaması gereken bu iki kavramı güncel tartışma ortamına çıkaran nedenler ise ne yazık ki terör için hiç de söz konusu olmaması gereken düşünce ve ifade özgürlüğü, insan hakları gibi, demokrasinin olmazsa olmaz koşulu olan kavramlardır.

Sayın Ekşi, bu kavramların Batı tarafından nasıl anlaşıldığını ayrıntılı bir biçimde anlattı. Batının artık bu konularda işine geldiği gibi, işine ne zaman nasıl geliyorsa öyle çizip, çifte standartlar uygulandığı herkesçe malum. Peki bizler, bu ülkenin insanları, aydınları, bu kavramların üzerinde anlaşabiliyor muyuz? Ülkemizin bazı aydınları ya da aydın geçinenlerin -ki, bunların sayısı azımsanmayacak kadar büyüktür- en belirgin özelliği, insanı insan yapan kavramların içini boşaltmaktaki hünerleri; bu kavramlara tamamen karşı olan teröristlere, bu kavramlara sığınma, bazen de bu kavramlarla bazılarını, teröristlere hamilik yapma fırsatı vermektedir. Bu durum karşısında ülkemizde yapılması gereken, kavram kargaşasını ortadan kaldırmaya yönelik her türlü çabayı göstermektir.

AB'ye girme konusunda yapılan çalışmalar nedeniyle ya da yine özgürlük ve daha çok demokrasi adına medyada bugünlerde en çok tartışılan birkaç örnekle durumu bir daha hatırlamanız için netleştirmek istiyorum. Bazı gazetelerden saptadığım olguları sizlere sunuyorum: "Meclisin yapacağı işler, Türk Ceza Kanunu başta olmak üzere, çeşitli konularda yapılacak ve düşüncenin her türlüşünü -bunun altını çiziyorum- suç olmaktan çıkaracak yasalar hemen çıkarılmalıdır." Her rejimin kendini savunma hakkı vardır. Terörizmin finansmanını önlemek gerekir, teröre finans sağlayıcıların eylemi siyasi suç olmaktan çıkıyor. Bu çıkarıldı, TBMM biliyorsunuz terörün finansmanına ilişkin uluslararası

sözleşmeyi kabul etti ve yürürlüğe koydu. Teröristten daha tehlikeli olan, teröristi koruyan ülkedir. "Terörist, kurtuluş savaşçısı mıdır, sübyancılık hakkı, hoşgörü, müsamaha ve saire" bütün bunlar basınımızda son günlerde bol miktarda tartışılıyor.

Basınımızda tartışılan, televizyonlarımızda şov malzemesi yapılan bu kavramlardan hareketle, müsaadenizle birkaç soru sormak istiyorum: Düşüncenin her türlü suçu olmaktan çıkarsa, rejim ya da toplum kendini nasıl savunabilir? Düşünce nedir? Düşüncesizlik nedir? Özgürlük ve düzen (güvenlik) birbiri aleyhine genişlemek isteyen karşıt iki kavram olsa da, birbirinden ayrı düşünülebilir mi? Kendi düşüncesi ya da ideolojisinden başka doğru kabul etmeyen teröristin eyleminin hukuki niteliği nedir? Terörizm, siyasi mücadele aracı olarak kabul edilebilir mi? Hedef farkı gözetmeden eylem yapan terörist, siyasi suçlu olarak kabul edilebilir mi; edilirse terörizm meşrulaştırılmış olmaz mı? Bireysel özgürlük kavramı, bize her türlü davranışta bulunma hakkı verir mi? Bireysel özgürlük, bireyin sorumluluğunu kaldırır mı? Nihilizm ve bireysel özgürlük arasında bir sınır yok mu? Hoşgörü ya da müsamaha insanı kabule götürürse, insanlık yeni facialarla karşı karşıya kalmaz mı? Kanımca bu ve benzeri soruların cevabı netleşmedikçe, bizim toplumumuz çalkantılardan kolay kolay kurtulamayacaktır.

Düşüncenin sözlük anlamı; "düşünmek, düşünmek işi, yetisi, bir şeyin zihne gelmesi, düşünülen şey, bir kişiye ve topluluğa özgü görüş" olarak belirtiliyor. Düşüncesizliğin sözlük anlamı ise, "iyi düşünmeden, sonunu hesaplamadan hareket eden, akılsız, beyinsiz, şaşkın, sersem, patavatsız" olarak belirtiliyor. Düşünce adına ifade edilen tüm düşüncesizlikler "eyleme dönüşmedikçe mesele yoktur" yaklaşımıyla kabul mü edilecektir? Hoşgörü adına boş verdiğimiz bu düşüncesizlikler, bir gün 11 Eylül ya da 12 Eylül olunca yok olan binlerce canın sorumlusu kim olacaktır? Yaşam hakkından daha üstün bir hak olabilir mi? İnsanca yaşama ortamını yok ettiğiniz insan için, özgürlükler bir fanteziden öteye bir anlam ifade eder mi? Bireysel özgürlük ya da fikir ve duyguların serbestçe ifade edilmesi adına, tıbbın "hemofili"

adını verdiği psikiyatrik bozukluk, özgürlük ya da insan hakkı kavramıyla bağdaştırılıp savunulabilir mi? Kendi düşüncesi dışında, başka tüm düşünceleri reddeden; amacı yıldırma, korkutma, sistemli biçimde şiddet uygulama, tedhiş, sindirme, tehdit ile kişileri susturma ve tepkilerini önlemek ve bu yolla ülkedeki ekonomik, toplumsal, siyasal, anayasal temel yapılarını yıkmak olan teröristlerin eylemlerini siyasi bir mücadelenin parçası gibi değerlendirip, mahkûm olduklarında siyasi suçlu kabul etmek, terörizme dolaylı yoldan resmiyet kazandırmak anlamına gelmez mi? İnsanlık, bugünün ve yarının kötü müesseselerine meşruiyet verecek olursa, bütün gelişme yollarını elleriyle kapatmış olmaz mı?

Değerli konuklar; son zamanlarda dilimizden düşmeyen hoşgörü için Goethe şöyle diyor: “Hoşgörü, aslında yalnızca geçici bir zihniyet olmalı. O, sonunda kabullenmeye götürür. Hoş görmek, hakaret etmek demektir.” Goethe'nin bu görüşüne Melih Cevdet Anday, “Düşüncelerime, görüşlerime aldırmayan, kızmayan, karşı çıkma cesareti göstermeyen kişi, beni aşağılamaktadır” diyor, Goethe'nin bu düşüncesine böyle katılıyorum. Ben de Melih Cevdet Anday gibi düşünüyorum.

Büyük hukukçu Ernest Hirsch, anılarında, terör karşısında Hitler Almanya'sında Almanların suskunluğunu ya da hoşgörlü davranışlarını şöyle anlatıyor: “Eyalet mahkemesinin başkanı tarafından, bir eyalet yöneticisinin talimatı üzerine, memuriyete atanmış bir hâkimin zorunlu izne çıkarılması, hem her türlü yasal ve hukuki temelden yoksundu, hem de güçlerin ayrımı ilkesine, hâkimlerin bağımsızlığı ilkesine ve kamu personeli hukukuna indirilmiş ağır bir darbeydi. Ama o sırada elimden ne gelirdi ki... Üniversitenin hukuk fakültesinden dost olduğum iki profesörle, geçici olarak zorunlu izinli sayılacağımın açıklanmasından hemen sonra durumu tartıştım; her ikisi de aşırı bir adım atmamamı önerdiler. Birinin öğüdü hiçbir zaman aklımdan çıkmamıştı: Mahkeme merdivenlerinde kendinizi öldürtürseniz, kimseye bir yararınız dokunmaz. Bugün artık bir dava uğruna ölen, kahraman filan olmuyor; çünkü terör karşısında herkes susmak zorunda.

Yargıç Birliği ve Senato Başkanı Dr. Funderbich ise bana şöyle dedi: 'Genç meslektaşım, sizinle birlikte sessizce tahammül ediyoruz.' Bunun üzerine kendisine şu cevabı verdim: 'Kusura bakmayın, sizden yaşça çok genç olduğum halde, sözlerinizi düzeltmek zorundayım: Siz, sessizce tahammül etmiyorsunuz, sessizce müsamaha ediyorsunuz.'

Yanışlara yanlış yaklaşanlar var, hoşgörü göstermek görünüyor ki, hoşgörü değil, düpedüz müsamaha etmektir. Nasıl kötü para iyi parayı piyasadan kovarsa, müsamaha ettiğimiz yanışlar da hiç kuşkusuz bizi bir gün egemenliği altına alır. "Özgür olalım" derken, "Siz görüşlerinizi bildirin, kararı ben veririm" diyen diktatörlerin esiri oluruz.

Özgürlüklerle hukuk düzeninin dengelendiği rejim olan demokrasi, bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olduğunu söyleyen kendinden menkul aydınların patavatsızlıklarıyla değil; fikir namusu sahibi Uğur Mumcu, Muammer Aksoy ve diğer aydınlarımız gibi, onların açtığı yolda yürüyen insanların ileriye dönük, kendini yenileyen, korkusuz ve cesur çabalarıyla korunur ve gelişir. Çünkü dünyayı yeni gürültüler çıkaranlar değil, yeni değerler üretenler sekillendiriyor.

Hepinize saygı sunuyorum.

OTURUM BAşKANI- Teşekkür ederim.

Bütün arkadaşlarımız, gerçekten zamanı çok dikkatli ve özenli kullandılar, bu özenlerinden ötürü hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Konuşmacılarımızdan, ilk turdaki konuşmalarına eklemek isteyen, diğer konuşmacılar konuşurken akıllarına düşen herhangi bir husus varsa, söz vereceğim.

OKTAY EKŞİ- Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben sözlerime çok kısa bir ekleme yapmak istiyorum: Konuşmamda, özellikle Avrupa Birliği ülkelerinin ve bu arada İngiltere'nin terörle mücadele konusunda çıkardığı yasa, bu ülkelerin genel tavrı üzerinde durmaya çalıştım, keza Amerika Birleşik Devletlerinin de bu konuyla ilgili getirdiği yeni kurallardan söz ettim. Benim dikkat ettiğim ve bugüne kadar tanık olmadığım

biçimde, biraz hayret ettiğim bir gerçeğimiz var, izin verirseniz ona değinmek istiyorum.

Bugünkü Hürriyet Gazetesinde bir haber -bir gün önce de Milliyet'te daha kısa bir haber vardı, bugünkü Hürriyet'te haberde biraz daha tafsilat var- var: Evvelsi akşam Avrupa Birliği ülkelerinin buradaki üç büyükelçisi, Sayın Başbakanı geç vakit ziyaret etmişler, kendisiyle görüşmüşler. Bu görüşme sırasında 312 ve 159. Maddeyle ilgili düşüncelerini Sayın Başbakana aktarmışlar ve "Bu maddeler böyle geçerse, sizler Avrupa Birliğine giremezsiniz; ya şu maddeleri bizim istediğimiz gibi değiştirin ya da Avrupa Birliğini unutun" tarzında bir mesaj vermişler.

Ben, hemen söyleyeyim: 312. Maddenin de, 159. Maddenin de getirilen şekliyle yanlış olduğuna kaniyim, antidemokratik bir içerik taşıdığına kaniyim, bunun derhal olabildiği kadar hızlı bir şekilde düzeltilmesinin daha doğru olduğunu düşünenlerden biriyim. Olanağım ölçüsünde de zaten bunu kamuoyuna yansıtmaya çalıştım. Bu temel noktada o mesajla benim anlayışım buluşuyor. Buluşuyor, ama bir noktayı iki-üç gündür anlayamıyorum: İngilizler arz ettiğim kuralları getiriyorlar, bunun hukukla, hukukun ilk harfiyle ilişkisi yok, o kadar çatışıyor, bunu 750 senelik İngiliz demokrasisi yapıyor. Bu demokrasinin ve ayrıca Avrupa Birliğinin buradaki temsilcisi Bayan Karen Fogg, bu üç elçiden biri sıfatıyla Başbakana gidiyor ve çok muhtemelen onlarla, sözcüsü sıfatıyla az önce arz ettiklerimi Başbakana iletiyor. Ne diyor; "Bu getirdikleriniz, demokrasiye, hukuka aykırıdır. Siz, bizim değer sistemimize aykırı bir iş yapıyorsunuz. Bunu ya değiştirin ya da Avrupa Birliğine girmekten vazgeçtiğinizi ilan edin" hatta bu kadar bence kaba bir mesaj var, o haberdeki içerik doğruysa.

Merak ettiğim husus şu: Bizde hukuk fakülteleri var, Barolar Birliği var, hukuk hocaları var, hukukla ilgili sayısız yazar, çizer, görüş ifade eden insanımız var; niye bunlar Avrupa Birliğinden veya Amerika Birleşik Devletlerinden hukuka aykırı, hepimizin bildiği temel ilkelere aykırı böyle yasa, emirname neyse, kurallar olduğu zaman ses çıkartmazlar, bunu anlamıyorum. Bunu anlamadığım için de sizin dikkatinize sunmaya değer buldum ve

“Onlar bizim işimize karışır, akıl verirse doğrudur, mümkündür, biz bunu kabul etmeye alışmışız, razı olalım; ama onların yaptığı yanlış ise, bunu onlara söylemek ayıptır” gibi bir anlayış mı var bizde, yoksa ciddi bir eksikliğimiz mi? Ben bunu dikkatinize arz etmek istedim.

Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim Sayın Ekşi.

Başka arkadaşlarımızdan ilk turdaki görüşlerine ekleme yapacak olan yok. Salondan sadece bir tek yazılı soru geldi; aslında soru da değil, o bir açıklama. O sorunun biraz yanlış anlamadan kaynaklandığını sanıyorum, üniformanın sadece orduya yönelik bir giysi gibi algılanarak sorulan bir soru gibi geldi bana.

Buyurun.

TUNCAY ÖZKAN- Yarbay Korkut Eken, fiilleri işlediği zaman, üzerinde polis üniforması vardı. Tekrar etmek istiyorum: Üniformanın insanlara sağlayacağı ayrıcalık yoktur. Silahlı kuvvetleri kastederek, eğer “Üniforma günümüzde Türkiye’nin sigortasıdır” deniliyorsa; silahlı kuvvetler en hazırlıklı, en donanımlı kurumdur, bugünkü varlığından ve tavrından büyük mutluluk duyuyorum, elimden gelen desteği veririm. Ancak sigorta olarak görmüyorum; sigorta, Türk halkıdır, halkın bilincidir. Eğer orada kaybetmişsek, silahlı kuvvetlerimizin kurtarmak adına yapacağı pek fazla bir şey yoktur zaten. Yani sivil üniformanın hakkını vermek de, bu topraklarda yaşamın hakkını vermek de bu değerlere sahip olmaktan geçer.

Ben biraz önce kavramlardan bahsetmeye çalıştım, Hocam çok güzel açıkladı. Tabii her zırvayı önünüze alıp tartışmaya gerek yok da bazı kavramlar var ki, onların içi boşaltılıyor. Yani sadece sosyolojik veya siyasi kavramlar değil, “aşk” diye bir kavramımız var; televizyonda bir avuç adam var, aşk kavramını, bir otele gidip 5 dakika bir kızla çıktığı zaman, “aşk” diyor, “düzeyli ilişki” diyor. Ne düzeyi; ne ilişkinin içi dolu kalıyor, ne aşkın içi dolu kalıyor. Yani biz öyle bir kavram kargaşasına ve fukaralığına doğru itiliyoruz, sürükleniyoruz ki...

Ben, aklımıza dönmemiz gerektiğini, yüreğimizi dinlememiz gerektiğini ve eğer biz sahip çıkarsak, aşkın bizim için aşk olarak devam edeceğine inanıyorum; yoksa düzeyli bir ilişki olarak aşkı da kaybetmişiz...

Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim.

Başka da herhangi bir soru olmadığına, ekleme de yapılmayacağına göre, 9. Adalet ve Demokrasi Haftasının bugünkü son etkinliğini, bu açikoturumu, Türkiye Barolar Birliği'nin düzenlediği "Demokrasi ve Terör" konulu açikoturumu kapatıyorum.

Katılan değerli konuşmacılara ve izleyenlere çok teşekkür ediyorum.

----0----b

